

תנועה טבעית: נישואין וגירושין 1999

ירושלים, אדר ב' תשס"ג, מרס 2003

עמוד

9. נישואין, לפי יבשת המוצא של החתן ושל הכלה (יהודים) 11
10. שיעורי הנישואים לראשונה, לפי יבשת לידה, גיל ומין (יהודים) 12
11. נישואין, לפי חודש אירוע ודת 14
12. זוגות נישואים, לפי מצב משפחתי של החתן ושל הכלה, וזוגות מתגרשים, לפי מצב משפחתי לפני הנישואין האחרונים (יהודים) 17

לוחות לשנים 1998-1999

- 1.1. נישואים, לפי מין, גיל ודת 18
- 1.2. נישואין, לפי גיל החתן וגיל הכלה 22
- 1.3. נישואים, לפי מחוז ונפת מגורים ולפי דת 25
- 1.4. נישואים, לפי צורת יישוב מגורים ודת 27
- 1.5. נישואין, לפי צורת יישוב מגורים של החתן ושל הכלה (יהודים) 28
- 1.6. נישואים ביישובים המונים +10,000 תושבים 29
- 1.7. חתנים וכלות, לפי יבשת לידה וגיל (יהודים) 31
- 1.8. נישואים, לפי מין, גיל ומצב משפחתי לפני הנישואין 33

2. גירושין

לוחות היסטוריים

1. גירושין, לפי דת 34
2. זוגות שנישאו בישראל והתגרשו, לפי שנת נישואין ומשך תקופת הנישואין (יהודים) 35
3. מתגרשים, לפי גיל, מין ודת 37
4. גירושין, לפי יבשת לידה של הבעל ושל האישה (יהודים) 38
5. גירושין, לפי חודש אירוע ודת 39
6. זוגות נישואים, לפי מצב משפחתי של החתן ושל הכלה, וזוגות מתגרשים, לפי מצב משפחתי לפני הנישואין האחרונים (יהודים) 42

לוחות לשנת 1999

- 2.1. מתגרשים, לפי מין, גיל ודת 43
- 2.2. גירושין, לפי גיל הבעל וגיל האישה בעת הגירושין (יהודים) 44
- 2.3. מתגרשים, לפי מחוז ונפת מגורים ולפי דת 45
- 2.4. מתגרשים, לפי צורת יישוב מגורים ודת 47
- 2.5. מתגרשים ביישובים המונים +10,000 תושבים 48

מבוא

בפרסום זה מובאים נתונים מפורטים על נישואין וגירושין בישראל בשנת 1999, והוא בא בהמשך לסדרת הפרסומים המיוחדים על **תנועה טבעית בישראל**. כמו כן, מופיעות בפרסום סדרות רב-שנתיות של הנתונים הדמוגרפיים העיקריים מאז קום המדינה. הנתונים מבוססים על תעודות נישואין וגירושין המתקבלות ממשד הדתות.

החל משנת 1999 מוצג הפרסום באינטרנט בלבד.

פרסומים נוספים בסדרה של תנועה טבעית: "לידות" ו"תמותה".

א. ממצאים עיקריים

נישואין

בשנת 1999 עמד שיעור הנישואין של האוכלוסייה בישראל ברמה של 6.6 לאלף נפשות באוכלוסייה.

מאז שנות ה-70 חלה ירידה בשיעור הנישואין, אולם היא איננה מאפיינת את כל הדתות. ירידה זו מקורה בעיקר בירידה של שיעורי הנישואין בקרב האוכלוסייה היהודית, בעוד שבקרב האוכלוסייה המוסלמית נרשמה באותה התקופה עלייה מתמשכת. בקרב הנוצרים והדרוזים השיעורים במגמת ירידה.

שינויים בדפוסי הנישואין מושפעים בעיקר משינויים בשיעורי הנישואין הראשוניים, נישואין של רווקים ורווקות, המהווים כ-90% מסך כל הנישואים. בקרב האוכלוסייה היהודית ירדו שיעורים אלה באופן ניכר, במיוחד בגילים הצעירים יותר. גיל הנישואין החציוני של חתנים ושל כלות עלה בעשרים השנים האחרונות ביותר משנתיים. ניתן לסכם ולומר, כי היהודים נוהגים כיום להתחתן יותר מאוחר ובהיקף נמוך יותר. יחד עם זאת, כ-90% מהחתנים ו-95% מהכלות הם מתחת לגיל 35. מאז שנות השבעים ניכרת עלייה מתמשכת באחוז הרווקים באוכלוסייה, ובמיוחד באחוז הרווקות בכל קבוצות הגיל. הירידה בשיעורי הנישואין היתה כה חזקה, עד כי אם יישארו השיעורים ברמה הנוכחית, אזי בעוד שני עשורים אחוז הרווקות בנות 45 יגיע לסדר גודל של 12% (לעומת כ-3% בשנות השבעים, ראה לוח 5).

באוכלוסייה המוסלמית נרשמו עליות בשיעורי הנישואין במשך השנים. גיל הנישואין החציוני עלה אף הוא, אך במידה מתונה. עקב כך עלה ההפרש בין גיל הנישואין החציוני של יהודים לבין זה של המוסלמים, מ-0.1 שנים בשנת 1970 ל-1.7 שנים ב-1999, ובין יהודיות למוסלמיות מ-2.2 שנים בשנת 1970 ל-4.0 שנים ב-1999.

נתונים אלה מתייחסים לנישואין שנערכו בארץ ע"י מורשים לעריכת נישואין בכל אחת מארבע הדתות. בנוסף לכך ישנם נישואין של ישראלים אשר אינם נערכים במסגרת דתית בישראל (ראה בפרק ב' - "מקורות נוספים שאינם כלולים בפרסום").

דפוסי הנישואין בשנת 1999

בשנת 1999 נישאו בישראל כ-40,200 זוגות, מהם 30,400 יהודים, 8,100 מוסלמים, 780 נוצרים וכ-870 דרוזים.

שיעור הנישואין (היחס בין מספר הנישואין לסך כל האוכלוסייה) הגבוה ביותר בשנות ה-90 הוא זה של המוסלמים - למעלה מ-9 זוגות ל-1,000 באוכלוסייה, בעוד שבקרב היהודים עומד שיעור זה על 6.3 לאלף. אמנם היחס בין מספר הזוגות הנישואים לבין סך כל האוכלוסייה אינו מדד רגיש מספיק לתופעת הנישואין, מאחר שהוא מושפע מהרכב הגילי של האוכלוסייה, אך גם מדדים מעודנים יותר מספקים תמונה דומה.

שיעורי הנישואות לראשונה בגילים 15 עד 49 בקרב המוסלמיות הם גבוהים, ומושפעים מהנטייה הרבה להינשא עד גיל 24.

לוח א. - שיעורי נישואין של רווקות¹, לפי דת וגיל נישואין, 1999

49-45	44-40	39-35	34-30	29-25	24-20	19-15	49-15	
6.2	15.7	36.2	81.4	154.8	91.1	16.8	61.5	יהודיות
(14.9)	21.8	28.7	36.1	85.9	160.5	89.6	96.2	מוסלמיות

¹ השיעורים חושבו ל-1,000 רווקות באוכלוסייה, יהודיות ומוסלמיות בהתאמה.

ההבדלים בדפוסי הנישואין בין הדתות השונות מתבטאים גם בגיל החציוני של הנישואין. היהודיות מתחתנות בגיל הגבוה ביותר (24.4) לעומת בנות הדתות האחרות. גילם הגבוה של החתנים הנוצרים (28.2) מלווה בהפרש הגילים הממוצע הגדול ביותר בין בני זוג (5.4 שנים), כאשר בקרב היהודים ההפרש נמוך מכל הדתות האחרות ועומד על 3.0 שנים.

מגמות עיקריות מאז 1970

שיעור הנישואין בישראל מראה מגמה של ירידה מתמשכת מאז שנות ה-70. מקור המגמה הוא בירידה חדה שחלה בשיעור הנישואים באוכלוסייה היהודית - מרמה של 9.3 נישואין לאלף באוכלוסייה בתחילת שנות ה-70, לרמה של 6.6 בשנת 1999. בשיעור הנישואין של המוסלמים חלה עלייה (מ-7.0 לאלף בשנות ה-70 ליותר מ-10 לאלף בשנות ה-90).

• הנישואים לראשונה

בשיעורי הנישואים לראשונה (ראה לוח ב') בקרב היהודים בני 15-49, נמשכת מגמת ירידה, והשיעורים ב-1999 נמוכים בכ-40% מאלה של שנות ה-70. הירידה חדה הרבה יותר בגילים הצעירים (20-24) מאשר בגילים המבוגרים יותר. בקרב המוסלמים ישנה עלייה בשיעורי הנישואין ברוב הגילים, מאז שנות ה-70 עד לאמצע שנות ה-90, ובמחצית השניה של שנות ה-90 מסתמנת ירידה קלה בשיעורי הנישואין (ראה לוח 3 בפרסום).

לוח ב. - שיעורי הנישואים לראשונה בגיל 15-49, לפי דת¹

כלות		חתנים		
מוסלמיות	יהודיות	מוסלמים	יהודים	
91.6	108.4	56.9	78.1	1979-1975
102.9	79.3	76.6	57.7	1989-1985
96.2	61.5	71.4	48.6	1999

¹ שיעורים לאלף רווקים ורווקות, בהתאמה.

• נישואין חוזרים

נישואין חוזרים הם נישואין של גרושים/גרושות ואלמנים/אלמנות. הרוב המוחלט של הנישואין החוזרים הם נישואין של גרושים (89% מכלל החתנים ו-93% מכלל הכלות הנישואים בנישואין חוזרים בשנת 1999 הם גרושים). במשך שנות ה-90 נרשמה ירידה חדה בשיעורי הנישואין של הגרושים היהודים (ראה לוח ג'). ב-1999 ירד שיעור זה ביותר משליש בהשוואה לשיעור שהתקבל ב-1990 (שיעור הנישואין של הרווקים ירד באותה תקופה בכ-10-15 אחוז). יש לציין כי אוכלוסיית הגרושים (הגברים והנשים) הכפילה את עצמה בעשור זה.

כמו כן, שיעורי הנישואין של החתנים הגרושים הנם פי שניים ויותר משיעורי הנישואין של הכלות הגרושות². הדבר נובע בעיקר מכך שאוכלוסיית הגרושות היא כמעט כפולה מאוכלוסיית הגרושים, ויחד עם זאת, מספר הנישואות הגרושות נמוך מסך הנישואים הגרושים.

**לוח ג. - שיעורי הנישואין של גרושים
עד גיל 54, יהודים¹**

כלות	חתנים	
36.7	80.9	1990
25.9	53.5	1994
21.1	51.3	1999

¹ שיעורים לאלף גרושים וגרושות בגיל 15-54, בהתאמה.

הדבר מתבטא גם כשבוחנים את הגרושים הנישאים מתוך כלל הנישאים: ב-1999 אחוז הגרושים מכלל הנישאים היהודים הוא 9.4% בקרב החתנים לעומת 7.3% בקרב הכלות (ראה לוח 12 בפרסום). כמו כן, כאשר בוחנים עם מי נישאים הגרושים והגרושות, מוצאים כי אחוז הגרושים הנישאים לרווקות הוא כמעט כפול מאחוז הגרושות הנישאות לרווקים (4.9% לעומת 2.6%). הממצאים הללו מצביעים על מגמות שאינן קשורות בהכרח בשוק הנישואין, בהיצע ובזמינות של בני זוג גברים לעומת נשים, אלא גם על מגבלות של הנשים הגרושות, כמו הדרך בה החברה מתייחסת לנשים אלו והעובדה שבמקרים רבים הן ממשיכות לגדל את ילדיהן. באופן כללי, הנתונים מראים כי לגברים הגרושים נטייה גדולה יותר להשתלב מחדש בקשרי נישואין.

• הפרש הגילים בנישואין

מאז שנות השבעים, הפרש הגילים בין חתנים לכלות קטן יותר בין בני זוג יהודים לעומת דתות אחרות, והפרש זה אף קטן בשנים האחרונות (ראה לוח 7 בפרק "נישואין"). ההפרש הגדול ביותר הוא בין הנוצרים, אך גם בין הדרוזים הפרש הגילים גדל מאוד בשנים האחרונות ומתקרב לזה של הנוצרים.

הפרש הגילים בנישואין של רווקים ב-1999 קטן מן ההפרש בין בני זוג לא רווקים, בכל הדתות¹. בקרב היהודים ההפרש הקטן ביותר, ואצל הנוצרים ההפרש הגבוה ביותר. הפרשי הגילים הללו בין בני זוג מבטאים הבדלים תרבותיים בנוהגי הנישואין, אך גם דפוסי השכלה ואפשרויות כלכליות.

לוח ד. - הפרש גילים ממוצע בין בני זוג, לפי דת

יהודים	מוסלמים	נוצרים	דרוזים	
3.5	5.0	6.2	4.2	1970
3.2	4.5	6.0	3.8	1975
3.2	4.4	6.2	3.5	1980
3.4	4.3	5.2	4.0	1985
3.3	4.4	5.4	5.0	1990
3.0	4.7	5.6	4.7	1998
3.0	5.0	5.6	5.4	1999
2.5	4.1	4.9	4.3	*1999

* נישואין ראשונים

אחת ההשלכות הברורות של הירידה בשיעורי הנישואין היא העלייה באחוז האוכלוסייה שאינה מתחתנת ונשארת רווקה. דחיית הנישואין הביאה לכך, שב-1999 כחצי מהגברים בקבוצת הגיל 25-29 הם עדיין רווקים, לעומת כרבע מהם בתחילת שנות ה-70 (ראה לוח ה להלן). אחוז הרווקות היהודיות, בקבוצת הגיל 40-44, יותר מאשר הכפיל את עצמו משנות ה-70 (אז היה כ-2.5%) והגיע ל-6.3% בשנת 1999.

¹ בני הזוג הלא רווקים כלולים בנתונים עבור סך כל הנישואין.

לוח ה.- אחוז הרווקים והרווקות באוכלוסייה, לפי גיל יהודים

אחוז רווקות		אחוז רווקים		גיל
² 1999	¹ 1972	² 1999	¹ 1972	
25.2	16.6	32.1	28.9	49-20
72.7	47.1	89.2	76.8	24-20
31.7	15.8	52.4	27.5	29-25
6.3	2.5	7.2	4.7	44-40
5.6	2.0	4.7	3.9	49-45

¹ מתוך: למ"ס, תכונות דמוגרפיות של האוכלוסייה - חלק א', פרסומי מפקד האוכלוסין והדיוור 1972, ירושלים (לוח 1).

² מתוך: למ"ס, השנתון הסטטיסטי לישראל 2001, ירושלים (לוח 2.19).

בקרב המוסלמיות, אחוז הרווקות בגילים 44-40 מגיע לכ-10%, בעוד שאצל נוצריות ודרוזיות האחוז אף גבוה יותר - ממצא שאינו תואם את המאפיינים המסורתיים של אוכלוסייה זו. ייתכן שהפריון הגבוה בשנות ה-60 יצר דוחק בשוק הנישואין עבור אוכלוסייה זו, ועל כן נותרו נשים רבות יחסית מקרב הערביות בישראל רווקות.

נישואין לפי חודשי השנה

בהתפלגות לפי חודש נישואין ב-1999, נראה שכחצי מן הנישואין מתרחשים בארבעת החודשים יוני-ספטמבר. ההתפלגות החודשית תלויה בחגים דתיים, אך יחד עם זאת ישנה נטייה להינשא בחודשי הקיץ. בקרב היהודים, בחודשים אפריל ומאי יורדת רמת הנישואין (בהתאם ללוח השנה העברי, בספירת העומר בחודשים ניסן-אייר אסור להינשא). בנוסף לכך, רמת הנישואין משתנה בחודשים ספטמבר-אוקטובר עקב חגי ישראל בחודש תשרי (ראש השנה, יום הכיפורים וסוכות). בשנים האחרונות, שכחות הנישואין הגבוהה ביותר היא בחודש אוגוסט.

נישואין לפי מקום מגורים

שיעורי הנישואין בירושלים ובתל-אביב דומים, וההבדלים ביניהם אינם משמעותיים, בעיקר לחתנים. בתל-אביב מגיע השיעור לכ-23 חתנים לאלף בני 15+ ולכ-19 כלות לאלף בנות 15+ (ראה לוח 1.5). שיעורי הנישואין בחיפה נמוכים בכשליש מאשר בערים אלה. מלבד זאת, שיעורי הנישואין ביישובים עירוניים דומים לאלה שביישובים הכפריים.

נישואין בין-עדתיים

הן בקרב החתנים היהודים והן בקרב הכלות היהודיות, ניכרת העדפה להינשא לבן-זוג מאותו המוצא. הדבר נכון במיוחד לגבי חתנים וכלות ממוצא אסיה-אפריקה: כ-60% מהחתנים ממוצא זה נישאים לכלות מאותו המוצא (רק 17% לכלות ממוצא אירופה-אמריקה), וכשני שלישים מהכלות ממוצא זה נישאות לחתנים מאותו המוצא (רק 16% לחתנים ממוצא אירופה-אמריקה), היתר נישאים/ות לבנות/ זוג ממוצא ישראלי. יש לציין כי בשנות ה-80 ההעדפה לבן זוג מאותה מוצא היתה חזקה עוד יותר, והגיעה ל-76% בקרב חתנים ממוצא אסיה-אפריקה. הנתונים הללו משקפים בין השאר דפוסי נישואין של עולי בריה"מ לשעבר ועולי אתיופיה.

נישואין בישראל בהשוואה בין-לאומית

תופעות דחיית הנישואין והירידה בנטייה להינשא קיימות בארצות שונות בעולם המערבי ברמה גבוהה יותר מאשר בישראל. פחות ופחות נישאים, ותופעת המגורים המשותפים ללא נישואין הולכת ומתרחבת. אלטרנטיבה זו לנישואין מקובלת בסקנדינביה, באירופה בכלל, בארה"ב ובאוסטרליה. כמו בכל העולם המערבי, דחיית הנישואין נובעת גם מקידום מעמד האישה, והעדפה של רכישת השכלה וקריירה על פני נישואין. גיל הנישואין הממוצע לכלות באירופה בנישואין ראשונים גבוה בכמה שנים מהממוצע בישראל.

לוח ו. - גיל חציוני בנישואין ראשונים בארצות שונות נשים, 1997¹

גיל חציוני בנישואין ראשונים	ארץ
23.3	ישראל
29.4	דנמרק
27.1	איטליה (1996)
27.5	הולנד
27.6	צרפת
27.3	בריטניה
26.1	יוון

¹ מתוך: Council of Europe, *Recent Demographic Developments in Europe*, 1999, p. 57

גירושין

בשנת 1999 התגרשו בישראל כ-10,700 זוגות במסגרת בתי דין דתיים (1.7 ל-1,000 תושבים), מהם 9,400 יהודים, 1,200 מוסלמים, ו-65 דרוזים. מאז שנות ה-70 הוכפלו שיעורי הגירושין ואף יותר מכך, הן בקרב היהודים והן בקרב המוסלמים (ראה לוח 3 בפרק גירושין).

לוח ז.ז. - שיעורי מתגרשים בגיל 15-49, לפי דת¹

נשים		בעלים		
מוסלמיות	יהודיות	מוסלמים	יהודים	
..	5.1	..	5.4	² 1961
3.0	5.1	3.4	5.6	² 1972
6.4	8.0	6.9	8.5	² 1983
8.3	12.4	8.5	12.7	1999

¹ שיעורים לאלף גברים ונשים נשואים, בהתאמה.

² על בסיס אוכלוסיית מפקד האוכלוסין והדירור.

בנוסף לכך ישנם גירושין אשר נערכים בישראל במסגרת בתי המשפט לענייני משפחה, לפי "חוק התרת נישואין - מקרים מיוחדים". כ-1,000 בקשות נתבררו ב-1998 (ראה בפרק ב' - "מקורות נוספים שאינם כלולים בפרסום").

גירושין לפי אורך תקופת הנישואין

מסך כל הזוגות היהודים הנישאים בישראל מדי שנה, כחצי אחוז מתגרשים בשנה הראשונה לנישואיהם, למעלה מאחוז נוסף בשנה השנייה, וכאחוז בכל שנת נישואין נוספת. מתוך סך כל הזוגות שנישאו בישראל משנת 1964 ועד 1999 (885,778 זוגות), התגרשו למעלה מ-19% עד לשנת 1999. 8% מהזוגות שנישאו בשנות ה-60, התגרשו תוך 10 שנים. האחוז המצטבר עולה עם השנים, ומתוך הזוגות שנישאו בסוף שנות ה-70 ובשנות ה-80, אחוז הזוגות המתגרשים תוך 10 שנים עולה על 10%, ומתוך הנישאים ב-1988-1989 מגיע אחוז הגירושין המצטבר עד 1999 ל-12.3%. הדבר מעיד על נטייה גוברת לגירושין (ראה לוח 2 בפרק גירושין).

גירושין לפי גיל

העלייה בנטייה להתגרש קיימת בכל גיל, בקרב יהודים ובקרב מוסלמים. בקרב היהודים, ב-1999, שיעור הגירושין בגיל 30 ואילך, הוא יותר מפי שניים לעומת שנות ה-60 וה-70. עד גיל 25, שיעור הגירושין הוא הגבוה ביותר, וככל שעולה הגיל, יורד שיעור הגירושין (יש לציין, כי הגיל בגירושין מושפע מן הגיל בנישואין). הגיל בגירושין, הן הגיל הממוצע והן הגיל החציוני, גבוה יותר בקרב היהודים מאשר בקרב המוסלמים. ההפרש בגיל החציוני בין שתי הדתות הוא כ-10 שנים, וההפרש בין בעלים ונשים בכל הדתות הוא כ-3-4 שנים.

מתגרשים לפי מצב משפחתי

הנטייה להתגרש אינה אחידה. נראה כי לזוגות שחוו גירושין בעבר, נטייה גדולה יותר להתגרש בשנית, לעומת הזוגות שנישאו לראשונה: בעוד שמקרב הזוגות היהודים שנישאו ב-1999, 87% היו רווקים ו-12% מהם - לפחות אחד מבני הזוג היה גרוש, הרי שמקרב המתגרשים אחוז הזוגות שהיו רווקים לפני הנישואין האחרונים קטן יותר (83%), ואחוז הזוגות שבהם לפחות אחד מבני הזוג היה גרוש גבוה יותר (למעלה מ-16%).

ב. מקורות

כל הנתונים על נישואין וגירושין מתקבלים מהטפסים שעל הרשויות השונות למלא, על פי החוק, לצורך עדכון מרשם התושבים ולצרכים אזרחיים אחרים¹.

הנתונים על הנישואין מבוססים על הפרטים המופיעים בתעודות הנישואין, הממולאות על ידי המורשים לערוך נישואין;

אצל היהודים, הנישואין נערכים על ידי כ-180 מורשים. לאחר עריכת החופה, ממלא המורשה תעודת נישואין בחמישה עותקים, שמהם נשלח אחד למשרד הדתות ואחד ללשכה הנפתית של מרשם התושבים במשרד הפנים.

הנתונים על הגירושין אצל היהודים מבוססים על תעודות גירושין, הממולאות על ידי בתי הדין הרבניים.

אצל המוסלמים והדרוזים נתונה הסמכות לערוך נישואין וגירושין לבתי הדין השרעיים, ואצל הנוצרים, סמכות זו נתונה לכמרים שהורשו לערוך נישואין.

מקרים בהם אחד מבני הזוג הוא מיהודה, משומרון או מחבל עזה, נכללו בפרסום רק אם התעודות נרשמו בישראל מטעם המשרד לענייני דתות.

מקורות נוספים שאינם כלולים בפרסום

- מרשם האוכלוסין מקבל באופן שוטף עדכונים מזוגות ישראלים שנישאו בארץ ובחו"ל. הדיווחים הללו אינם הבסיס לסטטיסטיקה של נישואין וגירושין, אולם ניתן להעריך על סמך קובצי שינויים במרשם האוכלוסין כי בשנות התשעים, אלפי ישראלים נישאו בחו"ל מידי שנה, ונישואיהם נרשמו במרשם האוכלוסין. עם זאת, לא ברור כמה מתוכם מתגוררים בישראל. מנתונים אלה עולה כי ב-2000 נישאו בחו"ל כ-5,600 ישראלים.
- "נישואין אלטרנטיביים" שנערכים בישראל, שאינם נערכים על ידי המורשים לעריכת נישואין, אינם מוכרים לצורך רישום במרשם האוכלוסין. נישואין מסוג זה כוללים הסכמים ע"י עורכי דין בישראל, או נישואין שנערכו על ידי רבנים שאינם מוכרים על ידי משרד הדתות (רפורמים או קונסרבטיבים).
- בשנות התשעים, בעקבות העלייה מבריה"מ לשעבר, הלך וגדל מספר הגירושין הנערכים בבתי המשפט לענייני משפחה. גירושין אלה נערכים לפי חוק התרת נישואין 1969, והם כוללים בני זוג מדתות שונות אשר אינם יכולים להתגרש במסגרת דתית. מספרם נאמד בכאלף זוגות בשנה. דיווחים שוטפים על גירושין אלה אינם מגיעים עדיין ללמ"ס, ולכן אינם כלולים בפרסום זה.

נישואין וגירושין של מוסלמים

נישואי מוסלמים ממזרח ירושלים: במחצית הראשונה של שנות ה-90 הלך וגדל מספר הנישואים מיהודה, שומרון ועזה עם בני זוג ממזרח ירושלים. אולם התברר שתופעה זו כוללת אישורי נישואין אשר ניתנו במזרח ירושלים, לנישואין אשר אירעו עוד קודם לכן ביהודה שומרון ועזה. נוהג זה הופסק בשנת 1995. זוגות שנישאו ביהודה, שומרון ועזה אשר מגיעים לבית דין שרעי בישראל על מנת לאמת ולאשר את תעודת הנישואין שלהם, יעודכנו במשרד הפנים בהתאם לתאריך שבו נישאו (ולא תאריך אישור הנישואין), ואינם כלולים בפרסום.

אירוסין או נישואין? בקרב המוסלמים מקובל לערוך אירוסין, אשר בעקבותיהם נרשמת לזוג תעודת נישואין. אולם בתקופה זו שעד לנישואין בפועל, הזוג אינו גר ביחד והנישואין אינם ממומשים. אין ביכולתנו לאמוד את התופעה, אך ברור שיש לה השפעה על היקף הנישואין ועל הגיל בנישואין. במקרים שבהם הזוג אינו מתחתן לאחר האירוסין אלא נפרד, תמולא עבורו תעודת גירושין, שהרי מבחינה פורמלית היה נשוי. המקרים הללו מרחיבים את היקף הגירושין, כפי שהוא משתקף בנתונים.

¹ האירועים הדמוגרפיים של תושבי מזרח ירושלים הרשומים במשרד הפנים ובמשרד הדתות כלולים בלוחות נישואין וגירושין החל מ-1973, ונישואין וגירושין של דרוזים ברמת הגולן - החל מ-1987. אין ביטחון שרישום התנועה הטבעית במזרח ירושלים וברמת הגולן הנו מלא.

פוליגמיה: בחברה המוסלמית המסורתית, מותרים נישואין לאישה נוספת, אולם החוק הישראלי אינו מתיר נישואין ליותר מאישה אחת. לפיכך, ייתכנו מקרים שבהם בני זוג מוסלמים יבצעו גירושין פיקטיביים, על מנת לאפשר נישואים נוספים של הבעל לאישה אחרת, וזאת כאשר הנישואין הקודמים הם עדיין בעלי תוקף מעשי. בדרך זו, דפוס החיים הפוליגמי מגביר הן את דיווחי הגירושין והן את מקרי הנישואין. אפשרות נוספת היא נישואין נוספים של הבעל, שאינם מדווחים ברשויות הדתיות ובמשד הפנים, ואז עלול להיווצר חוסר בדיווח על נישואין.

ראוי לציין, כי אין ביכולתנו לזהות ולאמוד את התופעות של אירוסין ופוליגמיה, ועל כן הן כלולות בסטטיסטיקה הכללית של נישואין וגירושין.

ג. הגדרות

השיעורים המוצגים בלוח הראשון בכל פרק, הם שיעורים גולמיים, שחושבו ל-1,000 נפשות באוכלוסייה ממוצעת. בכל לוח שבו השיעור אינו מתוך כל האוכלוסייה, צוין הדבר במפורש. החל מ-1969, כוללת האוכלוסייה גם את העולים בכוח, והחל מ-1996, מעודכנת האוכלוסייה על פי מפקד האוכלוסין והדיר 1995. נתוני האוכלוסייה לפי מצב משפחתי טרם עודכנו לשנת 1999, לכן שיעורי הנישואין והגירושין שהם על בסיס אוכלוסייה לפי מצב משפחתי, אינם מופיעים בלוחות הפרסום לשנה זו.

גיל הנישואין והגירושין: החל משנת 1990, חישוב הגיל נעשה על פי חודש ושנת לידה של הנישאים וחודש ושנת הנישואין והגירושין. עד לשנת 1989, לא הובא בחשבון חודש הלידה של הנישאים.

לוחות נישואין: לוחות הנישואין - "הסתברות להינשא לראשונה" (q_x) ו"נשאים רווקים" (I_x) - חושבו על בסיס מספר הנישאים הרווקים - לפי גיל, ואוכלוסיית הרווקים - לפי גיל. מתוך שיעורי הנישואין הסגוליים של הרווקים לפי גיל, מחשבים את ההסתברויות להינשא.

ENGLISH

אנגלית

תפריט ראשי

כיתבו לנו

חיפוש
מאגר הסדרות

דף
הסבר

